

ERUPCIA

**MICHAEL CRICHTON
JAMES PATTERSON**

Ljndeni

Erupcia

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Michael Crichton, James Patterson
Erupcia – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

ERUPCIA

ERUPCIA

**MICHAEL CRICHTON
JAMES PATTERSON**

Z angličtiny preložil Miroslav Bellay

Ljndeni

*E ko Hawai'i pono'i:
No 'oukou i ho'ola'a 'ia a'e ai kēia mo'olelo,
no ka lāhuikanaka o ka pae 'āina e kaulana nei.*

Pre samotný Havaj:
Tento príbeh je venovaný vám, obyvateľom
chýrnej ostrovnej reťaze.

PROLÓG

*Táto úvodná časť príbehu o erupcii Mauny Loa
sa stala utajenou informáciou len pár dní po tom,
čo sa udiala v Hilskej botanickej záhrade v roku 2016.
Až donedávna bola záležitosť prísne tajná.*

JEDEN

Hilo, Havaj

28. marca 2016

Rachel Sherrillová, o pár dní tridsiatnička s magisterským titulom z ochranárskej biológie zo Stanfordu a vychádzajúca hviezda vo svojom odbore, sa stále považovala za tú najbystrejšiu žiačku v triede. *Takmer v akejkolvek triede.*

Dnes sa však v Hilskej botanickej záhrade snažila byť bombovou zastupujúcou učkou neposednej a zvedavej skupiny piatakov z pevniny.

„Priznaj si to, Rachel,“ oslovil ju skoro ráno generálny riaditeľ botanickej záhrady Theo Nakamura. „Sprevádzať tie decká je pre teba ideálny spôsob, ako využiť svoju nezrelosť.“

„Chceš tým povedať, že sa správam ako desatročná?“

„Ak máš dobrý deň,“ odvetil Theo.

Theo bol nebojácny akademik, ktorý Rachel prijal, keď sa záhrada minulý rok otvorila. Napriek jej mladému veku – a vzhľadu – si vo funkcii hlavnej rastlinnej biologičky počínala výborne. Bola to skvelá práca, milovala ju.

Sprevádzanie detí na exkurziách patrilo medzi jej obľúbené povinnosti.

V to ráno kráčala po záhrade s niekoľkými nadšenými žiakmi z prestížnej školy Convent & Stuart Hall zo San Francisca. Snažila sa im zábavnou formou priblížiť okolitú prírodu.

Chcela porozprávať deťom o všetkom, čo vidia – o záplave orchideí, o vznešených bambusoch, o kokosových palmách, o stromoch s jackfruitmi, o rastlinách s jedlými plodmi ako chlebovníky, orechy kukui či červené ananásy, o impozantných tridsaťmetrovcích vodopádoch a všadeprítomnom ibišteku –, musela však o ich pozornosť súťažiť s dvoma najbližšími soplekami z piatich na Veľkom ostrove: s Maunou Loa, najväčšou aktívnou sopkou na svete, a s Maunou Kea, ktorá nevybuchla už viac než štyritisíc rokov.

Tieto mestské deti určite považovali dvojvršie za zlatý klinec výletu – bol to najzaujímavejší pohľad, aký sa im naskytl v tejto krajine zázrakov ako z pohľadnice, nazývanej Havaj. Ktoré dieťa by nedalo čokoľvek za možnosť vidieť výbuch Mauny Loa a lávový prúd rozžeravený na vyše tisíc stupňov?

Rachel im vysvetľovala, že havajská sopečná pôda je jedným z dôvodov, prečo má ostrov toľko prírodných krás. Je aj príkladom toho, že minulé erupcie priniesli úžitok – umožnili pestovanie bobúľ, z ktorých sa dorába lahodná káva svetovej kvality.

„Ale dnes sopky nevybuchnú, však?“ spýtalo sa dievčatko s veľkými hnedými očami, ktoré upieralo na dvojvršie.

„Ak by im to niekedy čo i len napadlo,“ začala Rachel, „postavíme nad nimi kupolu, presne ako nad novými futbalovými štadiónmi. Uvidíme, či sa im niečo také bude páčiť, keď sa pokúsia vypustiť trochu pary.“

Žiaci odpovedali tichom. Počula len cvrčky. Tichomorské poľné cvrčky, ak by mala byť presná. Usmiala sa. Niekedy si jednoducho nevedela pomôcť.

„Aká káva sa tu pestuje?“ vyzvedala ďalšia jednotkárka.

„Starbucks,“ odpovedala Rachel.

Tentoraz sa zasmiali. *Aspoň niečo*, pomyslela si Rachel. *Nezabudnite dať čašníkom prepitné.*

Nezasmiali sa však všetci.

„Slečna Sherrillová, prečo tento strom černie?“ spýtal sa zvedavý chlapec v okuliaroch, ktoré sa mu neustále sklízavali po nose.

Christopher sa odpojil od skupiny, prešiel asi tridsať metrov cez trávnik a zastal pred hájikom figovníkov bengálskych.

V nasledujúcej chvíli sa ozval silný tresk pripomínajúci vzdialený hrom. Rachel to zarazilo, ako každého, kto bol na Havaji nováčik: *Blíži sa búrka alebo sa práve začína erupcia?*

Zatiaľ čo väčšina detí hľadela na oblohu, ponáhľala sa k zvedavému chlapcovi v okuliaroch, ktorý vyjavene hľadel na figovníky.

„Christopher,“ oslovila ho, keď k nemu dorazila, „slúbila som, že odpoviem na každú otázku...“

Zvyšok vety jej zostal zaseknutý v hrdle. Videla to, čo Christopher – a neverila vlastným očiam.

Nešlo len o to, že tri najbližšie figovníky sčerneli. Jasne videla, že atramentová čerň sa šíri ako ropná škvrna, ako strašidelné znečistenie. Šplhala sa po stromoch *nabor* – ako opačne tečúci lávový prúd z jednej z ostrovných sopiek. Tento prúd však vzdoroval nielen gravitácii, ale aj všetkému, čo Rachel vedela o chorobách rastlín a stromov.

Možno nakoniec nebola tou najbystrejšou žiačkou v triede.

DVA

„Čo to, dori...“ vyletelo z Rachel, no zarazila sa, keď si uvedomila, že vedľa nej stojí nevinné desaťročné dieťa.

Sklonila sa k zemi a zbadala čudné tmavé škvrny vedúce k stromu. Vyzerali ako stopy nejakého mýtického tvora s okrúhlymi chodidlami. Klakla si a dotkla sa ich. Tráva nebola vlhká. Steblá pôsobili skôr ako štetiny na drôtenej kefe.

Včera tu nič také nebolo.

Dotkla sa kôry napadnutého stromu. Tá sa odlúpila a rozpadla sa na prach. Odtiahla ruku, na prstoch jej zostal čierny flak ako od atramentu.

„Tie stromy zrejme ochoreli,“ povedala. Bolo to to najlepšie vysvetlenie, aké mohla poskytnúť malému Christopherovi. Skúsila ešte raz zavtipkovať: „Asi ich budem musieť poslať zo školy domov.“

Chlapec sa nezasmial.

Hoci bolo ešte ráno, oznámila deťom, že si urobia obednú prestávku.

„Na obed je predsa priskoro,“ vyhlásilo dievča s veľkými hnedými očami.

„V San Franciscu nie,“ odpovedala Rachel.

Keď viedla deti späť do hlavnej budovy, v mysli sa snažila nájsť vysvetlenie toho, čoho bola svedkom. Nič však nedávalo zmysel. Nikdy nič podobné nevidela a ani o ničom takom nečítala. Nebolo to dielo cicavých chrobákov, ktoré by boli schopné figovníky zničiť, ak by ich pred nimi nechránili. Nebol to ani dôsledok roundupu – herbicídu, ktorý záhradníci používali v nadmerných dávkach na dvanástich hektároch záhrady siahajúcej až po Hilský záliv. Rachel vždy považovala herbicídy za nutné zlo – rovnako ako prvé rande.

Toto bolo niečo iné. Niečo temné, možno aj nebezpečné – záhada, ktorú musela rozlúsknuť.

Odprevadila deti do jedálne a rozbehla sa do svojej kancelárie. Zastavila sa u šéfa, a potom zavolała Tedovi Murrayovi, bývalému priateľovi zo Stanfordu, ktorý ju na toto miesto odporučil a presvedčil ju, aby ho prijala. Teraz pracoval pre Armádný ženijný zbor na vojenskej základni.

„Vyskytla sa tu istá záležitosť,“ oznámila mu Rachel.

„*Záležitosť?*“ spýtal sa Murray. „Bože, vy vedci a ten váš čudný jazyk.“

Porozprávala mu, čo videla. Uvedomovala si, že hovorí prirýchlo. Slová sa jej sypali z úst jedno za druhým, priam sa predbiehali.

„Pozriem sa na to,“ prisľúbil Murray. „Hneď, ako to bude možné, pošlem tam ľudí od nás. Hlavne nepanikár. Som si istý, že táto *záležitosť* má nejaké vysvetlenie.“

„Ted, ty vieš, že mňa len tak niečo nevystraší.“

„To mi hovor,“ povedal Murray. „Mal som možnosť sa presvedčiť, že zvyčajne to bývaš ty, kto vystraší ľudí.“

Telefón zložila s pocitom, že tentoraz *je* vystrašená – pretože nevie, o čo ide. Zatiaľ čo deti hlučne obedovali, vytiahla

spod pracovného stola bežecké tenisky a utekala späť do figovníkového hája.

Medzičasom sčernených stromov pribudlo. Škrvna sa plazila okolo vzdušných koreňov, ktoré sa roztahovali ako sivé hrčovité prsty.

Rachel sa opatrne dotkla jedného zo stromov. Mala pocit, akoby sa dotkla rozhorúčenej pece. Pozrela si na končeky prstov, aby sa uistila, že si ich nespálila.

Ted Murray jej sľúbil, že niekoho pošle. Vrátila sa do jedálne a vyzdvihla svoju skupinku piatakov zo San Francisca. Netreba panikáriť. Ešte nie.

Poslednou zastávkou bol miniatúrny dažďový prales ďaleko od figovníkového hája. Prehliadka sa jej zdala nekonečná a keď sa napokon skončila, povedala: „Dúfam, že sa sem jedného dňa vrátite.“

Dievča tenké ako prútik sa spýtalo: „Zoženiete tým chórým stromom doktora?“

„Práve sa to chystám urobiť,“ odvetila Rachel.

Otočila sa a opäť sa rozbehla k figovníkom. Mala pocit, akoby deň okolo nej explodoval ako jedna zo sopiek v diaľke.

TRI

Z reproduktorov sa ozval praskavý hlas – Theo Nakamura vyzval návštevníkov aj zamestnancov, aby okamžite opustili botanickú záhradu.

„Toto nie je cvičenie,“ oznámil. „Ide o vašu bezpečnosť. Prosím všetkých, opustite záhradu.“

Zakrátko sa k Rachel začali hrnúť návštevníci. Nečakala, že v areáli je toľko ľudí. Utekali matky, kočíky tlačili pred sebou. Utekali deti a za nimi ich rodičia. Tínedžer na bicykli musel prudko stočiť riadidlá, aby sa vyhol malému dietatu, spadol, zahrešil, rýchlo sa pozviechal a pokračoval v jazde. Zrazu bol všade dym.

„Možno je to kvôli sopke!“ zakričala akási mladá žena.

Rachel zbadala dva vojenské džípy zaparkované pred vzdialeným figovníkovým hájom. Okolo nej preburácal ďalší džíp, za volantom sedel Ted Murray. Vykríkla jeho meno, no v tom chaosu ju zrejme nepočul a neobzrel sa.

Keď Murrayov džíp zastavil, povyskakovali z neho vojaci. Murray im prikázal, aby zabezpečili vstup do hája a uistili sa, že návštevníci opúšťajú záhradu.

Rachel sa rozbehla smerom k figovníkovému háju. Pred ňou zastavil ďalší džíp a vystúpil z neho vojak.

„Idete zlým smerom,“ oznámil jej.

„Vy... vy nechápete,“ vyjachtala. „To sú... to sú moje stro-
my.“

„Nebudem to opakovať, madam.“

Rachel začula hukot vrtuľníka. Zdvihla hlavu a zazrela, ako sa vynára z oblakov za dvojvrším. Videla, ako pristál a ako sa na ňom otvorili dvere. Vyskákali z neho muži v protiradiačných oblekoch a s kyslíkovými bombami na chrbtoch. V rukách držali hasiace prístroje s nápisom STUDENÝ OHĚŇ. Namierili ich ako pušky a rozbehli sa k stromom.

K jej stromom.

Rachel vyštartovala k nim a k ohňu.

V tej istej chvíli začula tresk z oblohy a bola si istá, že to nie je prichádzajúca búrka.

Prosím, dnes nie, pomyslela si.

ŠTYRI

Nasledujúci deň hilské noviny *Hawaii Tribune-Herald* o evakuácii botanickej záhrady neinformovali. Rovnako ani *Honolulu Star-Advertiser*, ani žiadne iné ostrovné noviny. O udalosti sa nezmienili ani *New York Times*.

Tomu, čo sa v záhrade stalo, sa nevenovala ani žiadna z miestnych spravodajských relácií. Dokonca sa o tom nehovorilo ani na rozhlasových staniciach, ktoré sa neustále zaoberali poklesom turizmu na Havaji v prvom štvrtroku.

Nejaké príspevky sa objavili na sociálnych sieťach, no nebolo ich veľa a rozhodne sa nestali virálnymi. Možno to bolo tým, že v Hilskej botanickej záhrade v ten pondelok neboli davy návštevníkov. Niektoré príspevky na Twitteri spomínali malý požiar herbicídu, ktorý sa podarilo uhasiť, a niekoľko ľudí spomenulo, že na odchode zazreli, ako na mieste pristáva vrtuľník.

Nič z toho neprekvapovalo. Také bolo Hilo. Taký bol bezstarostný Havaj. Ľudia žili v tieni sopiek, hrozivých stálic ich života, no nikto sa neubránil tomu, aby svoj pohľad tu a tam neuprel na Maunu Loa a Maunu Kea.

Záhradu na dva dni zavreli.

Keď ju opäť otvorili, všetko vyzeralo, akoby sa nič nebolo stalo.

ERUPCIA

I. KAPITOLA

Plážový park Honoli'i, Hilo, Havaj

Štvrtok 24. apríla 2025

Čas do erupcie: 116 hodín, 12 minút, 13 sekúnd

Dennis!“ John MacGregor stál na pláži a musel kričať, aby ho surfista počul v hukote vĺn. „Nesprávaj sa ako totálny *kūkae*, buď taký dobrý!“

Chalani, ktorých John MacGregor trénoval, už to slovo poznali a vedeli, že to rozhodne nie je kompliment. *Kūkae* v pôvodnom havajskom jazyku znamenalo „cvok“, a keď John MacGregor použil ten výraz, myslel tým, že sa niekto vo vode správa, akoby nikdy predtým nestál na doske alebo z nej chcel silou-mocou spadnúť.

Mac mal tridsaťšesť rokov a bol skvelý surfista, teda aspoň v mladosti – predtým, ako mu začali hlasno pukať kolenná vždy, keď si čupol na doske. Teraz svoju vášeň pre tento šport prenášal na skupinku štrnásť-, pätnásť- a šesťnásťročných chalanov z Hila, z ktorých už polovica zavesila školu na klinec.

Na tejto pláži len tri kilometre od centra Hila trávili štyri popoludnia v týždni a na niekoľko hodín sa stali súčasťou toho, čo ostrovania nazývali Havaj z pohľadnice, Havaj z televízie a filmov, Havaj z brožúr obchodnej komory.

„Čo som urobil zle, Maco?“ spýtal sa štrnásťročný Dennis, keď vyšiel z vody.

„Začnem tým, že to nebola tvoja vlna, mala byť Meleho,“ odpovedal Mac.

Stáli na kraji nechráneného skalného útesu. Pláž Hono-
lí'i si miestni surfisti obľúbili hlavne pre silné prúdy, ktoré odrádzali plavcov, a tak ju chalani mali len pre seba.

Vo vode zostal už iba Lono.

Lono Akani vyrastal bez otca a jeho matka pracovala ako chyžná v hoteli Hilo Hawaiian. Mal šesťnásť a bol Macovým obľúbencom. Na tento šport mal prirodzený talent, o akom mohol Mac v jeho veku len snívať.

Mac sledoval Lona, ktorý čupel na doske značky Thurso Surf. Mac také kúpil všetkým chalanom. Aj z tej diaľky videl, ako sa Lono usmieva. Ten chlapec sa jedného dňa určite začne oceánu báť. Alebo sa oceán začne báť jeho. Dnes však nie, pretože vnútornú stranu vlny zjazdil perfektne.

Lono priplával k brehu a s doskou pod pazuchou prišiel k Macovi.

„Ďakujem,“ povedal.

„Za čo?“

„Za to, že si ma učil sledovať prichádzajúce vlny,“ vysvetlil chlapec. „Čakal som, ako si mi vždy radil. Počkal som si na tú správnu vlnu.“

Mac ho potľapkal po pleci. „*Keiki maika'i*.“

Poslušný chlapec.

Vtom z oblohy zadunelo. Počuli to a zároveň pocítili, ako sa im pod nohami zachvela zem. Obaja sa zapotácali.

Chlapec nevedel, kam sa pozrieť, hore alebo dole. Johnovi MacGregorovi však hneď došlo, o čo ide – sopečné chvenie, často spojené s odplynením, dobre poznal. Zadíval sa na oblohu nad Veľkým ostrovom. Chalani urobili to isté. Mac si spomenul na slová jedného zo svojich vysokoškolských profesorov. Hovoril vtedy o sopkách a o „kráse nebezpečenstva“.

Keď sa zem upokojila, vo vrecku pocítil vibrovanie mobilu. Volala mu Jenny Kimuraová. „Chvalabohu, že si to vzal, Mac,“ vydýchla si.

Jenny vedela, že nemá rád, keď ho pri tréningu surfistov rušia nepodstatnými pracovnými záležitosťami. Tlačová konferencia sa mala začať až o hodinu, takže ak mu volala, nešlo o nepodstatnú záležitosť.

„Čo sa deje, Jenny?“

„Došlo k odplyneniu,“ odvetila.

Nie, toto rozhodne nebola nepodstatná záležitosť.

„*Hō'ō'opa'ō'opa*,“ zahrešil ako jeden z jeho surfistov.

2. KAPITOLA

Macov pohľad podchvíľou zabľúdil k dvojvršiu. Pre miestnych bolo ako magnet.

„Kde?“ spýtal sa Jenny a stiahlo mu hrud.

„Na vrchole.“

„Idem,“ vyhrkol. Ukončil hovor a zakričal na surfistov: „Je mi ľúto, chalani, musím si odskočiť.“

Dennis si odfrkol. „Odskočiť? Maco, to už nikdy nepovedz.“

„Dobre,“ Mac prevrátil oči. „Čo takto: musím odviecť ten svoj kufor späť do práce – lepšie?“

„Fasa.“ Dennis sa zasmial. „Tak už padaj, kamoš.“ Chalani občas skĺzli do slangu. Bol súčasťou ich tínedžerskej pózy.

Mac zamieril k svojmu zelenému pikapu, keď ho dobehol Lono. Stále držal dosku pod pazuchou, vlasy mal mokré a uhladené dozadu. Pohľad mal vážny, takmer ustarostený.

„To nebola Kīlauea, že nie?“ povedal potichu. Kīlauea bola najmenšia sopka na ostrove.

„Nie,“ MacGregor pokrútil hlavou. „Lono, ako si to poznal?“

„Kīlauea sa trasie a otrasy sú rýchle a krátke, že? Ako keď sa valia vlny jedna za druhou, a potom to ustane. Bola to tá veľká, že?“

MacGregor prikývol. „Áno, chlapče. To, čo sme práve počuli, spôsobila tá veľká.“

Lono sa naklonil bližšie k Macovi, a hoci nikto nebol nablízku, spýtal sa pošepky, akoby nechcel, aby ho ktokoľvek začul: „Nastane erupcia?“

MacGregor natiahol ruku k dverám pikapu, na ktorých bol biely kruh s písmenami HVO v strede a s nápisom HAWAJSKÉ VULKANOLOGICKÉ OBSERVATÓRIUM po obvode. Uprostred pohybu však zastal. Lono sa naňho pozrel ešte ustarostenejšie než predtým. Bol to pohľad chlapca, ktorý sa zo všetkých síl snaží nevyzerat vystrašene, no nedarí sa mu to.

„Mne to môžeš povedať,“ vytisol zo seba Lono.

Mac ho nechcel ešte viac vydesiť, no ani mu nechcel klať. „Poď so mnou na tlačovú konferenciu,“ navrhol a prinútil sa usmiať. „Možno sa niečo naučíš.“

„Od teba sa učím stále, Maco,“ poznamenal chlapec.

Zo všetkých chalanov Mac práve Lona najviac povzbudzoval, aby sa prihlásil na stáž v observatóriu. Hneď si všimol, že je mimoriadne bystrý, aj keď v škole mal len priemerné známky. Veľmi túžil po Macovom uznaní, ktorého sa mu nikdy nedostalo od otca, keďže jeho a matku opustil. Preto toho o sokkách veľa prečítal a veľa o nich vedel.

Lono pozrel na kamarátov a pokrútil hlavou. „Nie. Povieš mi o tom neskôr. Prídeš zajtra?“

„Ešte neviem.“

„Je to zlé, že?“ spýtal sa Lono. „Vidím, že máš obavy.“

„Každý, kto tu žije, sa obáva tej veľkej,“ skonštatoval Mac. „Ja tiež, aj keď je to moja práca.“

MacGregor nastúpil do auta, naštartoval a vyrazil smerom k hore. Premýšľal o tom, čo všetko Lonovi Akanimu nepovedal, hlavne, ako veľmi sa obáva – a mal na to dobrý dôvod. Chýbalo len niekoľko dní do erupcie Mauny Loa, najničivejšej za posledných sto rokov, a John MacGregor, geológ a šéf Havajského vulkanologického observatória, to vedel a chystal sa to oznámiť novinárom. Tušil, že ten deň príde, a pravdepodobne pomerne skoro. A teraz bol tu.

Mac šliapol na plyn.